

# Ärtogrul Gazy we garageçili türkmen taýpasynyň şüwelenleri

Category: Kitapcy, Taryhy makalalar

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Ärtogrul Gazy we garageçili türkmen taýpasynyň şüwelenleri  
ERTUĞRUL GAZI WE KARAKEÇILI ŞENLIKLERI

Ertuğrul Gazi, vefat ettikten sonra türbesi Karakeçililer'in manevi bir ziyaret yeri hâline geldi. Burayı ziyaret edip, şenlikler tertip ettiler. Günümüzde de bu şenlikler devam ediyor

Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Gazi'nin babası Ertuğrul Gazi "Diriliş" dizisiyle çok tanınır oldu. Ancak tarihi kaynaklarda hakkında çok az bilgimiz vardır. Mükrimin Halil Yinanç, Fahamettin Başar, İsmail Hakkı Konyalı ve Tayyip Gökbilgin'in araştırmalarında Ertuğrul Gazi hakkında tarih kitaplarındaki bilgi bir araya getirilmiştir.

## KAYILAR ANADOLU'DA

Kayılar, Osman Gazi'nin dedesi Gündüz Alp'in liderliğinde **Selçuklu döneminde Anadolu'ya yapılan Türkmen göçü sırasında Ahlat civarına geldiler.[b] Burada gaza faaliyetlerine katıldılar. Moğollar'ın Anadolu'ya gelmesinden sonra Türkmenler Batı'ya doğru göçetmeye başladılar. Türkmenler, Moğol baskısı sonucu daha önce Kafkaslar'dan Doğu ve Orta Anadolu'ya göç etmek zorunda kalmışlardı.** Moğollar'ın Anadolu'ya girmesi üzerine ise Türkmenler'in bir kısmı Ege bölgesine bir kısmı ise Orta Anadolu'ya doğru gittiler. Karakeçililer, Erzurum civarına gittiler. Gündüz Alp, bu bölgede vefat edince aşiretin başına Ertuğrul Gazi geçti. Moğollar'ın Doğu Anadolu'ya gelmeleri üzerine Gündüz Alp'in diğer iki oğlu Sungur Tegin ve Gündoğdu, Ahlat bölgesine geri

döndüler. Ertuğrul Gazi ise kardeşi Dündar'la birlikte Batı'ya doğru yönelerek Sivas-Tokat civarına geldiler. 1230'da Türkiye Selçuklular'ı ile Harizmşahlar arasındaki Yassıçimen Savaşı'nda Alaeddin Keykubad'a yardım ettiler. Savaşın sonra Alaeddin Keykubad, Ertuğrul Gazi'ye yardımlarından dolayı Ankara yakınlarındaki Karacadağ bölgesini yurt olarak verdi. Bu bölgede bir müddet kalan Karakeçililer, Selçuklu Sultanı'ndan yeni bir yer istediler. Artık yeni yurtları Söğüt ve civarıydı. Bu sırada Moğol baskısı sonucu önce Kafkaslar'dan Doğu ve Orta Anadolu'ya, daha sonra da Orta Anadolu'dan batıya göç etmek zorunda kalan **yüz binlerce Türkmen, Ege bölgesini ele geçirerek, burada gazi Türkmen beyliklerini kurmuşlardı.** Türkmenler arasında, bu devirde mevcut olan gazâ ruhunu Batı Anadolu'daki Germiyan, Aydınolu, Menteşe, Karesi, Hamid ve Saruhan beylikleri ile Karadeniz bölgesindeki Çobanoğlu Beyliği yaşıyorlardı. Bu beylikler hem gazâ adına Hristiyanlar'la savaştılar, hem de fethettikleri bölgelere doğudan gelmeye devam eden Türkmenler'i yerleştirdiler. Karakeçililer de bölgeye yerleştikten sonra Batı ve Kuzey Anadolu'daki diğer beylikler gibi gazaya başladılar.

### **CİHAN DEVLETİ'NİN ÇEKİRDEĞİ**

Ertuğrul Gazi, gazanın yanı sıra bu dönemde çevrede bulunan ve bir kısmı Türkiye Selçuklu Sultanı'na vergi veren tekvir adıyla anılan Bizans valileriyle barış içerisindeydi. Osmanlılar bu sırada Kuzey Anadolu'ya hakim olan ve kendileri gibi Kayı boyundan olan Çobanoğulları'nın himayesi altındaydılar. Karakeçili aşireti kışları Söğüt'te kalırken, yazları ise Domaniç'te yaylağa çıkıyordu. Ertuğrul Gazi döneminde Akçakoca, Samsa Çavuş, Kara Tegin, Aykut Alp ve Konur Alp gibi çevredeki önemli komutanlarla birlikte hareket eden Karakeçililer daha da kuvvetlendiler. İyice yaşlanan Ertuğrul Gazi ömrünün sonlarında aşiretin idaresini oğlu Osman Gazi'ye bıraktı. 1281'de vefat ettiğinde 90 yaşını aştığı rivayet edilir. Söğüt'e bir kilometre mesafeye defnedildi.

Karakeçililer, vefatından sonra her yıl Ertuğrul Gazi türbesini manevi bir ziyaret yeri hâline getirdiler. Burayı ziyaret edip, şenlikler tertip ettiler. Günümüzde de bu şenlikler devam ediyor.

## **ERTUĞRUL GAZİ İHTİHALİ**

II. Abdülhamid, hükümdarlığı sırasında Ertuğrul Gazi türbesi ile bölgedeki Osmanlı'nın kurucu unsurlarına ait mezar ve eserleri tamir ettirdi. Karakeçili aşiretinin Ertuğrul Gazi türbesini yıllık ziyaretlerinde her türlü kolaylığı sağladı ve kalmaları için bir han yaptırdı. Bu dönemde Karakeçililer'in türbeyi ziyaretine "Ertuğrul Gazi İhtifali" denirdi. Karakeçililer'in Ertuğrul Gazi türbesindeki şenlikleriyle ilgili Malumat Dergisi'nin 1895 yılındaki nüshasında bir haber vardır. İsmail hakkı Konyalı bu haberi şöyle aktarır: "Karakeçili aşireti Eskişehir civarında 32 köy teşkil edecek kadar bir nüfusa sahipti. Bu köylerden 9'u Söğüt'te, 6'sı Eskişehir'de, 6'sı Kütahya'da civarında olup, kalanı etraftadır. Ziyaret vakti gelmeden 15 gün evvel reis tarafından her köye birer özel name gönderilir ve ziyaretçiler Söğüt kazası dahilinde Oluklu köyünde toplanırlar. Yürüyüş esnasında önlerinde zabtiye neferi olduğu ve kendileri süvari oldukları hâlde Osmanlı bayraklarıyla milli şarkıyı söyleyerek yürürler. Ertuğrul türbesine geldiklerinde hepsi tarafından adabı tazim ifa kılınarak üç dört gün o civarda ibadetle meşgul olup, "Lâ ilâhe illallah" çekerler. Sonra gönülleri hoş dönerler. Aşiretin oralara varması adeta bir milli düğün halini alır. Hükümet memurları tarafından da haklarında lütufkârane muamele edilir".

## **KARAKEÇİLİLER**

Osmanlılar'ın, Oğuzlar'ın sağ kolu olan Günhan kolunun Kayı boyundan oldukları kabul edilir. Ancak bu mesele tarihçiler arasında derin tartışmalara sebep olmuştur. Paul Wittek, Osmanlılar'ın II. Murad'tan itibaren Oğuz şeceresinde şerefli bir yer sahibi olmak için böyle bir geleneğin vücuda gelmesini

sağlayan bir harekete sebep olduklarını ileri sürerek, Kayı kökenini kabul etmez. Zeki Velidi Togan ise Osmanlılar'ın bir Moğol kabilesi olan Kaylar'dan olduğunu iddia eder. Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluş dönemine ait önemli çalışmalar yapan Fuat Köprülü ise Osmanlı hanedanının Kayı boyundan olduğu fikrindedir. Nitekim Osmanlı Arşivi'nde yapılan çalışmalar sonucunda da, Osmanlı Beyliği'nin kurulduğu bölge civarında (Eskişehir, Bolu, Kastamonu, Kütahya) Kayı boyuna mensup cemaatlere rastlanmıştır. Osmanlılar, Moğol baskısı sonucu Batı Karadeniz ve İç Ege civarlarına gelip, burada bölünmüş olan büyük bir Kayı aşiretinden ayrılmış bir grup olmalıdır. Osmanlı hanedanının mensup olduğu cemaat ise Kayılar'dan Karakeçililer olarak kabul edilir. Bu husus imparatorluğun son zamanlarında tarih yazıcılığına girmiş ve bilhassa II. Abdülhamid zamanında ön plana çıkarılmıştır. II. Abdülhamid döneminde Yıldız Sarayı'nda Karakeçili aşireti mensuplarının oluşturduğu Söğüt Birliği adı verilen bir birlik vardı. Padişahın muhafızlığına seçilen yörükler, padişaha sadakatle hizmet edeceklerine dair Ertuğrul Gazi'nin türbesinde yemin ederek göreve başlardı. Karakeçililer'in son dönemde ön plana çıkarıldığı ve bu yüzden Osmanlı hanedanıyla alakası olmadığı iddia edenler de vardır. Ancak bu durumun tarihi gerçeklerle bağlantısı vardır. Feridun Emecen'in dikkat çektiği 1673 tarihli bir kayıta, Karakeçililer'in Söğütlü perakendesinden olduğu belirtilmektedir. Bu bilgi de Karakeçililer'in, Osmanlı İmparatorluğu'nun çekirdek coğrafyasından olduğunu ortaya koymaktadır.

Erhan AFYONCU.

<http://akincilardergisi.com/dergi/ertugrul-gazi-ve-karakecili-senlikleri.html> Taryhy makalalar